מפני שדרכן של שרצים לגלות ואין דרכן לכסות [6] (אי נמי טעמא דהניחה מגולה ובא ומצאה מכוסה מכוסה ובא ומצאה מגולה הא מצאה כמה שהניחה לא טומאה איכא ולא פסולה איכא) ואילו ספק מים מגולים אסורין ש"מ [א]חמירא סכנתא מאיסורא ש"מ [ב]תנן התם [ג]ג' משקין אסורין משום גלוי מים ויין וחלב כמה ישהו ויהיו אסורין כדי שיצא הרחש ממקומו קרוב וישתה [ג]וכמה מקום קרוב א"ר יצחק בריה דרב יהודה כדי שיצא מתחת אוזן כלי וישתה ישתה הא קא חזי ליה [ד]אלא ישתה ויחזור לחורו: [ג]איתמר השוחט בסכין ונמצאת פגומה אמר רב הונא אפילו שיבר בה עצמות כל היום פסולה חיישינן שמא בעור נפגמה ורב חסדא אמר כשרה שמא בעצם נפגמה בשלמא רב הונא כשמעתיה אלא רב חסדא מאי טעמא אמר לך עצם ודאי פוגם עור ספק פוגם ספק לא פוגם הוי ספק וודאי [ד]ואין ספק מוציא מידי ודאי מתיב רבא לסיועיה לרב הונא [ה]טבל ועלה ונמצא עליו דבר חוצץ אע"פ שנתעסק באותו המין כל היום כולו לא עלתה לו טבילה עד שיאמר ברי לי שלא היה עלי קודם לכן והא הכא דודאי טבל ספק הוה עליה ספק לא הוה עליה וקאתי ספק ומוציא מידי ודאי שאני התם [ד]דאיכא למימר העמד טמא על חזקתו ואימא לא טבל ה"נ העמד בהמה על חזקתה ואימר לא נשחטה הרי שחוטה לפניך ה"נ הרי טבל לפניך הא איתילידא ביה ריעותא ה"נ איתילידא בה ריעותא סכין איתרעאי בהמה לא איתרעאי מיתיבי [ה]שחט את הושט ואח"כ נשמטה הגרגרת כשרה נשמטה הגרגרת ואח"כ שחט את הושט פסולה [ה]שחט את הושט ונמצא הגרגרת שמוטה ואינו יודע אם קודם שחיטה נשמטה אם לאחר שחיטה נשמטה זה היה מעשה ואמרו [ו]כל ספק בשחיטה פסול כל ספק בשחיטה לאתויי מאי לאו [ז]לאתויי כה"ג לא לאתויי ספק שהה ספק דרס ומאי

מפני שדרכן של שרצים לגלות. ואע"ג דאדם נמי דרכו לגלות איכא למיתלי באדם טהור ובשרצים לטהר ובאדם טמא לטמא תלינן בתר רובא לטהר: **ואין דרכן לכסות.** הלכך רישא ליכא למיתלי בשרצים וטמאים וטהורים שכיחי וחייסינן לטמאים. אלמא במידי דאיסורא תלינן בתר רובא דשכיחי ואף על גב דלקולא. אי נמי טעמא דהניחה מגולה ומצאה מכוסה מכוסה ומצאה מגולה הא מצאה כמו שהניחה לא טומאה איכא ולא פסולה איכא ואילו ספק מים מגולין אסורין גרסינן ואע"ג דאיכא למימר אדם נכנס לשם שגילה אותה ושאר שרצים גילו אותה שאין בהן סכנה והוו להו נחשים מיעוטא תלינן בנחשים ואסירי אי נמי פשיטא ליה דהוא עצמו גילה אותה ושהה בגילוי כדי שיכול נחש לשתות מהן אמרינן לקמן דאסירי ואע"ג דמצאה כמו שהניחה: **ש"מ חמירא סכנתא מאיסורא ש"מ.** ואית דילפי להא דרב אשי דחמירא סכנתא מאיסורא מדקתני אם יכולה חולדה לשתות כו' פסולה ולא קתני טומאה דניחא ליה לתנא למיתלי בשרצים דשמעינן ממילא דאסורה משום סכנת נפשות ואע"ג דלגבי איסור קולא היא דלא מטמא ולא [ז]מיתלי באדם טמא ואע"ג דדרכו נמי לגלות משום דאי הוה קתני טומאה לא הוה שמעינן מיניה איסור סכנת נפשות ולא גרים ואילו ספק מים מגולין אסורין. וקשיא לי בגויה טובא חדא דהא לרבנן חולדה קתני ולא נחש ולר"ג גופיה אי חולדה אי נחש קתני ואם יכולה חולדה לשתות ולא נחש כגון שמונחת על דף גבוה קתני נמי פסולה ולא טומאה והכא אידעי ליה למיתני טומאה דמאי סכנת נפשות [ז]איכא דאקילו ביה גבי איסור טומאה ועוד בנחש נמי ליתני פסולה משום שרצים וטומאה משום אדם טמא ואשמועינן תרוייהו ויחוש נמי לאיסורא דהא רישא [ז]מאי למיתלי באדם טהור ובאדם טמא ותלינן באדם טמא לחומרא אלא לאו שמע מינה טעמא לאו משום סכנה הוא אלא משום דתלינן ברובא דשכיחא: **כמה ישהו.** המים בגלוין היכא דהוא עצמו הניחן מגולים: **הרחש.** הנחש. רחש תרגום של שרץ[ו]: **מתחת אוזן כלי.** חושבין שמא היה שם שרץ ושתה: **הא קא חזי ליה.** כיון שלא שהה [ז]לשם [ח] הנחש שיעור שיכול לחזור לחורו אלא כדי שיוכל לבא לשתות הא ודאי לא אתא דאי אתא הא קא חזי ליה[ט] בחזרתו תחת אוזן הכלי בקרקע: **השוחט בסכין ואח"כ נמצאת [ז]פגומה.** וידוע הוא שכששחט בדק קודם שחיטה [ז]והיה יפה אבל לא בדק אחר שחיטה מיד: **אפילו שבר בה עצמות.** בין שחיטה לבדיקה אחרונה דאיכא למיתלי בעצמות פסולה השחיטה: **שמא בעור.** [ז]השחיטה: **נפגמה.** ונמצא שלא נשחטו הסימנים אלא נקרעו שהפגם קורע [ז]וחבחת כתיב (דברים יב): **בעצם נפגמה.** באותו ששיבר בה: **כשמעתיה.** דאמר לעיל (דף ט.) בחזקת איסור עומדת עד שיודע לך במה נשחטה וזו טולד בה ספק בשחיטה: **כל היום כולו.** לאחר טבילה: **בהמה לא אתרעאי.** וכיון דלאו בגופה ממש אתיליד אלא בדבר אחר לא דמי לטבילה ולא אתי ספק דריעותא דסכין ומוציא אותו מידי שחיטה ודאית דודאי עצם פגם: **שחט את הושט.** בעוף שהכשרו בסימן אחד הוא לא חיישינן לעיקור דשני. והא דנקט שחיטה דושט ושמוטה בגרגרת הוא הדין דאפילו איפכא נמי אלא משום דגרגרת עבידא לאשתמוטי והכי מיתוקמא בהשוחט (לקמן כח.): **נשמטה הגרגרת.** תחלה הרי נטרפה: **להאי גוונא.** שנולד בה ספק בסכין: ומאי

ויישתה הא קא חזי ליה. בירושלמי מתרץ כחוט השערה ושפיפון שמו ורשות נתנה לקרקע להבקע לפניו ולא נתנה רשות לכלי להבקע מפניו: **טבל** ועלה בו'. הך דהכא לא שייך לאתויי בפ' כל היל (נדה דף טו:) ובפרק כל הצלמים (ע"ז דף מא:) ובפ"ק דפסחים (דף ט.) דהתם נמי פריך ואין ספק מוציא מידי ודאי דשאני הכא דלאחומרא אתא ספק איסורא ומוציא מידי ודאי היתר והנך דמייתי התם לא שייך לאתויי הכא דהתם הוי משום דהוי ספק הרגיל: **עד** שיאמר ברי לי. הכא לא מפליג בין טבל שמוך לחפיפה לא טבל שמוך לחפיפה כדמפליג בפרק בתרא דנדה (דף סו:) דאמר רבא טבלה ועלתה ונמצאת עליה דבר חוצץ אם שמוך לחפיפה טבלה אינה צריכה לחזור לחוף ולטבול ואם כו' ואומר ר"ת דהכא מיירי בנמצא בגוף והתם מיירי בנמצא בראש דחפיפה לא תקן עזרא אלא בראש כדאמרינן במרובה (ב"ק דף פב.) דאוריתא לעיוני דילמא מיקטר ומיקטר לא שייך אלא בראש ועוד נמי תנן [ז]נזיר חופף ומפספס אבל לא סורק ובפ' בתרא דנדה (דף סו:) אמר דאמה לא תחוף אלא בחמין אבל בקריר לא משום דמשרו מזייה אבל בשאר הגוף שייך לומר לשון הדחה כדאמר התם רבה לעולם ילמוד אדם בתוך ביתו שתהא מדיחה קמטיה במים ומשמע נמי קמטים דוקא אבל לא שאר הגוף ואע"ג דאיכא למימר דנקט קמטים לרבותא דאע"ג דביאת מים לא בעיא ראוי לביאת מים בעינן ליכא למימר הכי מדלא נקט אפילו קמטיה משמע קמטים דוקא והא דאמר רב נחמן לחמותו דודי חסרת (נדה דף סח.) משמע דכל הגוף בעי חפיפה התם לאו משום חובה אלא משום שהיתה רגילה לרחוץ בחמין כמו שנוהגים גם עכשיו לרחוץ כל הגוף בחמין ועוד אומר רבינו תם דהכא מיירי לטהרות ובנדה איירי לבעלה שהחמירו לטהרות יותר מלבעלה כמו שמשמע בנדה בכמה מקומות ועוד יש להעמיד הך דשמעתין בכהנים דאין בהן חפיפה משום שטובלין תמיד כדמשמע בירושלמי בריש פסחים: **והא** הכא דודאי טבל. פירוש קרוב לודאי הוא דטבל שפיר כיון שנתעסק באותו המין אמ"כ: **סכין** אתרעאי בהמה לא אתרעאי. תימה דליכא לשנויי הכי אההיא דמקוה שנמדד ונמצא חסר דברים נדה (דף ג:) דקאמר התם דכל הטהרות שנעשו על גביו למפרע כולן טמאות משום דהא חסר לפניך והעמד טמא על חזקתו ולא אמרינן מקוה אתרעאי אדם לא אתרעאי והכא נמי נימא העמד בהמה על חזקתה ואימא לא נשחטה דהרי הסכין פגום לפניך וי"ל דשאני התם דאיכא למימר חסר ואתאי כדקאמר התם ועי"ל דהכא טעמא משום דעצם ודאי פוגם וכ"ת התם נמי ודאי טבל כדאמר הכא גבי טבל ועלה לא דמי דמה שנתעסק באותו המין אחר כך עושה אותו ודאי טבל דמסתמא מאותו מין שנתעסק בא אבל התם מה שייך לומר ודאי טבל הרי במקוה חסר טבל ואין זו טבילה והא דאמרינן בסמוך גבי רב יוסף דטרף עד תליסר חיותא [ז]איכא למימר דלא כרב חסדא דלרב חסדא אפילו בתרייתא כשרה לפי שקרוב לודאי דבעצם של מפרקת של בתרייתא אפגים לפי שברשעות רגיל להזהר שלא לדחוק את הסכין בכח במפרקת לפי שעדיין צריך לשחוט אחרות אבל באחרונה לא חיים ועי"ל דמה לי אתיליד ריעותא בסכין ומה לי אתיליד ריעותא בבהמה אלא על כרחך הכי קאמר סכין אתרעאי פירוש ואיכא ספיקי טובא שמא בעצם נפגמה ואפילו בעור נפגמה שמא לא נשחטו הסימנין כנגד הפגימה והוי כספק ספיקא והשתא פריך שפיר בתר הכי כל ספק לאתויי מאי לאו לאתויי כה"ג דמשמע שבא לרבות אפילו דבר שנוטה להתיר יותר מלאסור ומשני לא לאתויי ספק שהה ספק דרס ואף על גב דלא עביד דשהי ודרים דמסתמא שחט כדרך השוחטין ופריך מאי שנא כיון דתרוייהו קרובים לודאי להכשיר:

ודילמא

מסורת הש"ס

[א] [רש"ל מ"ז וע"ש], [ב] תרומות פ"ח מ"ד לקמן מט:, [ג] [לקמן מג:], [ד] פסחים ט. ע"ז מא: נדה טו: [יומא יט: לח.], [ה] לקמן כח. [מוספתא פ"ב ה"ח], [ו] [בראשית ח], [ז] [מיר מכ.],

רבינו גרשום

מפני שדרכן של שרצים וכו'. והכא דתלינן בשרצים ולא תלינן באדם טמא דאי (נותן) הוי תלינן באדם טמא הוה להו תקנתא בהשקה כדאמרינן במס' פסחים השיקו ואחר כך הקדישן טהורים כלומר שמניחין הצלוחית במעין דצף על מים חיים ומיד הם טהורים אבל אי תלינן בשרצים לעולם לית להו תקנתא אלא ש"מ סכנתא חמירא מאיסורא. אלא ישתה ויחזור לחורו דלא ידענן אם שתה אם לאו ואספק סכנתא לחזומרא: בשלמא רב הונא כשמעתיה כלומר רב הונא דאמר חיישינן בעור נפגמה ואסור הוא דאמר כשמעתיה דאמר בחזקת איסור עומדת עד שידע לך וכו' והלא נודע לך דאיפגים סכין וקא אתי ספק [ומוציא] מידי ודאי כלומר אף דודאי יש לנו לומר שעצמות עשה סכין פגום ועור ספק פוגם ספק לא פוגם אפ"ה אמרינן דמעור איפגים: ורב חסדא אמר לך עצם ודאי פגים כו' והוי ספק (והוי) וודאי (ועכשיו) ואין ספק מוציא מידי ודאי כלומר דבתר ודאי אזלינן: ונמצא עליו דבר חוצץ. כלומר (כמו) שהסופר הוא אומנותו נמצא (עליו כלומר) על בשרו מעט מדיו כו' והא הכא דקא אתי ספק מוציא מידי ודאי כלומר דלא עלתה טבילה עד שיאמר ברי לי: סכין איתרעאי [בהמה לא איתרעאי] כלומר דאיפגים ובהמה עצמה היתה שחוטה שפיר ומשום הכי אמרינן [ו] הכא העמד טמא על חזקתו והכא אמרינן בבהמה בחזקת היתר עומדת: עד שידע לך סכין איתרעאי בהמה לא איתרעאי ומשום הכי אמרינן בחזקת היתר עומדת עד שידע לך במה נטרפה וכו': מיתיבי שחט וכו' נשמטה הגרגרת. כלומר דומפייד: לאו לאיתויי כי האי גוונא כלומר דנמצאת סכין פגומה לאחר שחיטה פסול וקשיא לרב חסדא דאמר כשרה ב) (מ"ט שמא בעצם נפגמה וכו' ומפני שאמר שמא משמע שספיקה כשרה) לא לאייתויי ספק שהה ספק דרס דפסול אלא רב חסדא עדיין הוא אומר דאין ספק מוציא מידי ודאי בסכין וכשרה:

ו) נראה דל"ל ומשו"ה אמרינן דבחזקת היתר עומדת עד שידע לך במה נטרפה אבל התם גבי טבילה אמרינן העמד טמא על חזקתו ואימא לא טבל. ב) נראה דר"ל דאף אם נימא דהכרייתא מייירי בנמצא פגום ולא שיבר בה עצמות דהוי ספק גמור מ"מ קשה לרב חסדא דכיון דרב חסדא אמר שמא בעצם נפגמה משמע דבספק גמור ג"כ כשר דתלינן דבעצם המפרקת נפגמה.

עין משפט נר מצוה

א [טוש"ע י"ד סימן קטז סעיף ה בהג"ה]:
סב ב מיי' פי"ח מהלכות רוצח הלכה ז סמג עשין סט טוש"ע י"ד סימן קטז סעיף ח [וברב אלפס ע"ז פרק שני דף שמ.]:
סג ג ד מיי' שם הלכה יא [וברב אלפס שם] [טור שם]:
סד ה מיי' פ"ג מהלכות מקוואות הלכה כג סמג לאוין קיא טוש"ע י"ד סימן א] קלט סעיף י וע"ש בנאר הגולה:
סה ו מיי' שם הלכה כג:
סו ז מיי' פ"ג מהלכות שחיטה הלכה יד טו סמג עשין סג טוש"ע י"ד סימן כד סעיף טו:
סז ח מיי' שם הלכה טו טוש"ע שם סעיף יז:
ט [ש"ע י"ד סימן כה סעיף ג בהג"ה]:
סח י מיי' שם הלכה יח:

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה הא קא חזי וכו' נשם שיעור שיכול הנחש לחזור:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] בעין משפט סי' ס"ד טוש"ע י"ד סי' י"א וסי' קצ"ו וע"ש בנאר הגולה ובש"ך ס"ק ט"ז כל"ל:

שיטה מקובצת

[א] ולא למתלייה באדם טמא: [ב] דמאי סכנת נפשות אשמועינן בה דאקיל לן גבי איסור טומאה: [ג] דהא רישא איכא למיתלי: [ד] כיון שלא שהה שיעור שיכול הנחש לחזור לחורו: [ה] הא קחזי ליה האי בחזרתו: [ו] פגומה ויודע הוא שכששחט. נ"ב נ"א ויודע השוחט שבדקה קודם וכו': [ז] קודם שחיטה והיתה יפה: [ח] שמא בעור הבהמה נפגמה ונמצא: [ט] שהפגם קורע וקרא כתיב וזבחת והס"ד: [י] עד תליסר חיותא איכא דאמרי דלא כרב חסדא:

ודילמא אדנפיק ואתי לבצר ליה שיעורא כו'. אין להקשות היכי מוכח מהכא דאוקי מילתא אחזקיה דלמא הכא טומא מספק דספק טומאה ברה"י ספיקו טומא דבכל ענין טימא הכתוב אפילו הוי רה"ר שיש בו הרבה בני אדם ואפילו דבר שאין בו דעת לישאל אבל קשה דתינח היכא דליכא ריעותא אבל היכא דאיכא ריעותא כגון סכין שנמצאת פגומה וכן אחד משניים שנטמא ודאי ברה"ר דמטהרין שניהם מטעם חזקה כה"ג מנלן דאזלינן בתר חזקה וי"ל דה"נ יש ריעותא גדולה דאע"ג דאישתכח שחסר לאחר שבעה אפ"ה לא מטהרים למפרע כל אותם שנכנסו לבית בימי הסגר ומיהו קשה דהך מילתא דמיא למקוה שנמדד ונמצא חסר דשבקינן לחזקה דמקוה ומטמאינן לגברא שטבל משום העמד טמא על חזקתו והרי חסר לפניך וה"נ הוה לן למימר דשבקינן חזקת נגע ואזלינן בתר גברא דאוקמינן בחזקת טהרה והרי חסר לפניך[ד]: **אלא** לאו משום דאמרינן אוקמיה אחזקיה. ואין לומר דשאני הכא דאזלינן לחומרא דמדאורייתא אין לחלק ועוד דאף לקולא מטמאין ליה לשרוף קדשים ולהניח קרבן אם נכנס למקדש וקא מייתי מספק חולין לעזרה ועוד דאף לקולא מוקמינן הכא אחזקיה דאי היה נגע גדול ובסוף השבוע היה חסר ממה שהיה מטהרין ויחוש דלמא אדנפיק ואתי בציר ליה שיעורא והיה כשיעור שהיה[ה] בסוף שבוע ונמצא שהנגע עומד בעינו ובעי הסגר שני אלא משום דמוקמינן ליה בשעת הסגר אחזקיה: **כהן** גדול ביום הכפורים יוכיח. תימה דבפרק ידיעות הטומאה (שבועות יז:) אמרינן הנכנס לבית המנוגע דרך אחוריו אפילו כולו מבפנים חוץ מחוטמו טהור[ו] והכא אל הבית אמר רחמנא דרך בזיאה אסרה תורה ויש לחלק בין כניסה לציאה דאורחא דמילתא בציאה כתלמיד הנפטר מרבו[ז]: דקיימי

ומאי שנא התם איתילידא בה ריעותא בבהמה הכא סכין איתרעאי בהמה לא איתרעאי[א] והילכתא כוותיה דרב הונא כשלא שיבר בה עצם והילכתא כוותיה דרב חסדא כששיבר בה עצם מכלל דרב חסדא אע"ג דלא שיבר בה עצם אלא במאי איפגים אימא בעצם דמפרקת איפגים הוה עובדא וטרף רב יוסף עד תליסר חיותא כמאן כרב הונא[ב] ואפילו בקמייתא לא כרב חסדא ולבר מקמייתא ואיבעית אימא לעולם כרב הונא דאי כרב חסדא מכדי מתלא תלינן ממאי דבעצם דמפרקת דקמייתא איפגים דלמא בעצם דמפרקת דבתרייתא איפגים אמר ליה רב אחא בריה דרבא לרב אשי רב כהנא מצריך בדיקותא בין כל חדא וחדא כמאן כרב הונא ולמיפסל קמייתא לא כרב חסדא ולאכשורי בתרייתא אי הכי תיבעי נמי בדיקת חכם[ג] עד אחד נאמן באיסורין אי הכי מעיקרא נמי לא האמר רבי יוחנן[ד] לא אמרו להראות סכין לחכם אלא מפני כבודו של חכם מנא הא מלתא דאמור רבנן אוקי מילתא אחזקיה אמר רבי שמואל בר נחמני אמר ר' יונתן אמר קרא[ו] ויצא הכהן מן הבית אל פתח הבית והסגיר את הבית שבעת ימים דלמא אדנפיק ואתא בצר ליה שיעורא אלא לאו משום דאמרינן אוקי אחזקיה מתקיף לה רב אחא בר יעקב ודילמא כגון שיצא דרך אחוריו דקא חזי ליה כי נפק אמר ליה אביי שתי תשובות בדבר חדא דיציאה דרך אחוריו לא שמה יציאה ועוד אחורי הדלת מאי איכא למימר וכי תימא דפתח ביה כוותא[ז] והתנן[ד] בית אפל אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו א"ל רבא דקאמרת יציאה דרך אחוריו לא שמה יציאה כהן גדול ביום הכפורים יוכיח דכתיב ביה יציאה ותנן[ח] ויצא ובא לו דרך כניסתו ודקאמרת בית אפל אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו היכא דאיתחזק אבל היכא דאיתחזק איתחזק תניא דלא כרב אחא בר יעקב[ט] ויצא הכהן מן הבית יכול ילך לתוך ביתו ויסגיר תלמוד לומר אל פתח הבית אי פתח הבית יכול יעמוד תחת המשקוף ויסגיר תלמוד לומר מן הבית עד שיצא מן הבית כולו הא כיצד יעומד בצד המשקוף ומסגיר ומנין שאם הלך לתוך ביתו והסגיר או שעמד בתוך הבית והסגיר שהסגרו מוסגר תלמוד לומר והסגיר את הבית מכל מקום ורב אחא בר יעקב כגון

ומאי שנא. הא ספק והא ספק: **הלכתא כרב הונא.** דחיישינן לעור. ועל ידי היה מעשה והורה לי רבינו יעקב ב"ר יקר בעוף לאיסור: **מכלל דרב חסדא אפילו כשלא שיבר בה עצם.** לאחר שחיטה מכשיר מדלא טרין למימר הלכתא כרב הונא כשלא שיבר מכלל דפליג רב חסדא עליה: **בעצם מפרקת.** לאחר שחיטה שנגע בעצם הצואר והיא המפרקת דכתיב (שמואל ב ד) ותסבר מפרקתו ולא סבירא לן כוותיה למתלי לקולא דהיה נגיעה דעצם מפרקת לא פגמה לסכין טפי מעור אבל שבירת עצמות[א] בההוא ודאי תלינן: **הלכתא חיוסא.** שלא בדק בין זו לזו ולאחר שחיטת כולן נמצאת פגומה: **למאן.** ס"ל: **כרב הונא ואפילו בהמה קמייתא.** נמי טרפה דחיישינן לעור. ולשון בעיא הוא: **לא כרב חסדא.** ומשום עצם מפרקת דקמייתא טרפינהו לכולהו בתרייתא: **מדי מיתלא תלינן.** דהא ודאי נגיעת סכין במפרקת לא פגמה טפי מעור שהרי אינו מכה עליו בכח ואפילו הכי תלי ביה לקולא הלכך כי שחט בהמות טובא תלי נמי רב חסדא במפרקת דבתרייתא ומכשר להו: **למפסל קמייתא.** בעיא היא. הא דמצריך בדיקה לאחר שחיטת הראשונה מיד משום דאי משכח לה פגומה טריף לה כרב הונא: **לא כרב חסדא.** ס"ל דלא חיישינן לעור ומצריך בדיקה אשם תמצא פגומה יתקננה ויהיו אחרונות כשרות עם הראשונה דאי לא בדק ושחיט ליה לאידך ומשכח לה פגומה חיישינן למפרקת דקמייתא ואסירי בתרייתא ולית ליה הא דאמרן לעיל מכדי מתלא תלינן כו' ואע"ג דמשנינא הכי דיחויא בעלמא הוא כלומר לעולם אימא לך כרב חסדא סבירא ליה אבל רב הונא ודאי כרב הונא קאמר למפסל קמייתא כדאוקמינן לעיל הלכתא כוותיה והשחטו אפילו בהמה אחת צריך לבדוק הסכין אחר שחיטה ואם שחט הרבה ולא בדק בינתים ואחר כך נמצאת פגומה אף הראשונה אסורה: **אי הכי.** דמשום הא דבעי למישחטיה קא בדיק הוי ליה בדיקה דקודם שחיטה ותיבעי חכם להראות לו את הסכין[ג] דילפינן (לקמן יח:) מושחטתם בזה ואכלתם[ו] ומדלא בעי[ג] למחוי לחכם ש"מ לאו בדיקה דקודם שחיטה חשיב ליה: **עד אחד נאמן באיסורין.** דכל יחיד ויחיד האמינתו תורה וזבחת מבקרך ומצאתך[ז] ושחט את בן הבקר (ויקרא ח) ואכלי כהנים על ידו ולא הזקיקו להעמיד עדים בדבר ולא הצריכה תורה עדים אלא לעונש ממון או מיתת בית דין ולעריות דגמרינן (גיטין 5.) דבר דבר מממון: **האמר רבי יוחנן.** מירוצא הוא: **הא דאמור רבנן כו'.** במקומות הרבה סמכו על החזקה לאסור ולהתיר כי ההוא דלעיל: **ויצא הכהן וגו'.** דבעינן דיפוק מכל הבית ואח"כ יסגיר את הדלת ואע"ג דאיכא למימר דלמא עד דנפיק ואתי בציר ליה[ח] שיעוריה מכגרים ונמצא שלא היה נגע בשעת הסגר דכמאן דליתיה דמי: **ועוד אחורי הדלת.** אם היה נגע אחורי הדלת ביציאתו היכי חזי ליה: **דפתח ביה כווחא.** חלון בדלת קודם הסגר: **אין פותחין.** בית אפל שצריך לפתוח לו חלונות לראות הנגע פוטרין אותו לגמרי כדכתיב (ויקרא יד) כנגע נראה לי בבית לי ולא לאורי [מו"ק ח.] שאם עמד במקום אפל וצריך שם להדליק את הנר אינו נגע: **כהן גדול ביום הכפורים.** כשהוא יוצא מבית קדשי הקדשים לאחר הוצאת כף ומחתה כתיב ויצא ועשה עולתו וגו' באחרי מות [ויקרא טז]: **ותנן.** במסכת יומא (דף נב:): **יצא ובא לו דרך כניסתו.** פניו כלפי לפני ולפנים כדרך שנכנס כך מחזר ויוצא דרך אחוריו: **דלא אתחזק.** כל זמן שלא ראה הכהן את הנגע במראותיו שהיה מקוס אפל ואין מראהו ניכר אבל נגע שעומד אחורי הדלת וכבר הכיר שהוא נגע ואין צריך חלון אלא להעמידו בחזקתו פותחין: **תניא דלא כרב אחא בר יעקב.** דאמר דלא מוקי אחזקתו אלא בזצא דרך אחוריו דחזי ליה עד שעת הסגר דהכא קתני שאם הלך לביתו והסגירו הסגרו הסגר והכא ודאי איכסי נגע מיניה ומוקמי ליה אחזקיה: **יכול.** יהא לו רשות לילך לתוך ביתו ולחזור ולסגור הדלת[ט]: **פתח המשקוף.** מפתן העליון: **ע) (הלך לביתו והסגיר.** על ידי חבל ארוך כגון שהיה ביתו סמוך לשם): **בפוך הבית.** תחת המשקוף: **ורב אחא.** אמר לך מהא לא תותבן דאיכא לאוקמי: כגון

סט א מיי' פ"ו מ' מהלכות שחיטה הלכה כה סמג עשין סג טוש"ע י"ד סימן יח סעיף טו:

ע ב מיי' שם הלכה כד ועיין בהשגות ובכ"מ ובל"מ סמג שם טוש"ע שם סעיף יח:

עא ג מיי' פי"ו מ' מהלכות עבודת הלכה ז טוש"ע י"ד סימן קכו סעיף ג ובהג"ה:

עב ד מיי' פי"ד מ' מהלכות טומאת צרעת הלכה ה:

עג ה מיי' פ"ד מ' מהלכות עבודת יום"כ הלכה ח:

עד ו ז מיי' פי"ד מ' מהלכות טומאת צרעת הלכה ה:

שיטה מקובצת

א) אבל שבירת עצמות בכח בההוא ודאי תלינן: **ב)** להראות לו את הסכין דילפינן לקמן נ"ב לכל חיותא דילפינן לקמן: **ג)** מושחטתם בזה ואכלתם ומדלא בעי וכו' נ"ב נ"א דנהי דקמייתא מתכשרא דלחיותא חדא בדיק סכינו אלא לאחריני לא ימצא חכם אלא מדלא בעי חכם לאחויי בין כל חדא וחדא אלא לחיותא קמא לחודה ש"מ לאו בדיקה וכו': **ד)** דלמא עד דנפיק ואתי בציר ליה שיעור הנגע מכגריס: **ה)** חוץ מחוטמו טהור דהבא אל הבית אמרה רחמנא דרך ביאה ויש לחלק וכו':

רבינו גרשום

מאי שנא דספק שהה כו' דטרפה ומ"ש בסכין דאמרינן בחזקת היתר עומדת וכו': והלכתא כוותיה דרב הונא בשלא שיבר כלומר דאמרינן בעור של צואר פגמה מכלל דרב חסדא אע"ג דלא שיבר הוא אומר כשרה **ו)** כלומר אימא בעצם דמפרקת איפגים: לעולם כרב הונא. ואפילו בקמייתא דאמר בעור דאי כרב חסדא דאמר בעצם דמפרקת איפגים מיכדי מיתלא תלינן דילמא בעצם מפרקת דבתרייתא איפגים אלא דמשמע כרב הונא ומשום הכי טרף כולהון: אמר ליה וכו' כרב הונא דמצריך בדיקותא בין כל חדא וחדא כלומר דצריך לבדוק הסכין ואי לא בדק פסול אפי' קמייתא דאמרינן בעור של קמייתא איפגים: לא כרב חסדא ולאכשורי בתרייתא. דאמרינן בעצם דמפרקת דבתרייתא איפגים: אי הכי תיבעי נמי בדיקת חכם. כלומר דמצריך בדיקותא אכל חדא וכו' עד אחד נאמן באיסורין. כלומר בטבח עצמו סגיא אי הכי מעיקרא נמי לא תיבעי כלומר השתא דאמרת עד אחד נאמן באיסורין ובטבח עצמו סגי מעיקרא נמי לא יהא צריך להראות סכין לחכם: מנא הא מילתא דאמור רבנן אוקים מילתא אחזקתי' כלומר כדאמרינן לעיל העמד טמא על חזקתו וכו' דכתיב ויצא הכהן מן הבית והסגיר את הבית שבעת ימים. י"מ דילמא איתבצר שיעוריה ליה מן הנגע **ז)** ועכשיו אין בו דינו של נגע דהוא פחות מכגריס ולא צריך להסגיר אלא תדע דאוקים מילתא אחזקתיה דלא בצר כלומר וצריך להסגיר. א"ל רב אחא ודילמא שיצא דרך אחוריו דקא חזי ליה כדנפיק דלא בצר כלל דמשום הכי צריך

ח) נראה דחסר כאן וא"ל אלא במאי איפגים ומשני בעצם המפרקת איפגים כלומר וכו'. **ט)** ועכשיו אין נוהג בו דין נגע דהוא פחות מכגריס ואינו צריך לסגור.

תורה אור השלם

ו. וְיָצָא הַכֹּהֵן מִן הַבַּיִת אֶל פֶּתַח הַבָּיִת וְהִסְגִּיר אֶת הַבַּיִת שִׁבְעַת יָמִים:
ויקרא יד לח

מוסף רש"י

עד אחד נאמן באיסורין. שהרי האמינה תורה כל אחד ואחד מישראל על הפרשת תרומה ועל השחיטה ועל ניקור הגיד והחלב (גיטין ב:). **אלא מפני כבודו של חכם.** אע"ג שהטבח בקי בהלכות בדיקה (לעיל ט.). **בית אפל אין פותחין בו חלונות לראות את נגעו.** כגנע נראה לי בבית כתיב, דמשמע נראה ממילא, ועוד דכתיב לי ולא לאורי (סנהדרין צב.). **יצא ובא לו דרך כניסתו.** כשם שנכנס כשהולך לדרום עד שהגיע לאחרון פניו כלפי דרום, כך כשיצא לא היסב את פניו לצאת אלא יוצא דרך אחוריו ופניו לאחרון (יומא נב:). **יכול ילך לתוך ביתו ויסגיר.** על ידי שלוחו, תלמוד לומר אל פתח הבית. שלא מנוגע צריך לעמוד (נדרים נו:). **תחת המשקוף.** הכי גרסינן על השקוף, על עוני המפתן (שם). **עד שיצא מן הבית כולו.** עד שיצא מן השקוף, דעל השקוף איקרי בית (שם). **בצד המשקוף.** בלד השקוף מבחוץ (שם).

רבינו גרשום (המשך)

להסגיר אלא עדיין אומר אני דלא אוקים מילתא אחזקתיה אמר אביי שתי תשובות בדבר חדא דכתי' ביה יציאה וכו' אלא תדע דאע"פ דלא ראה (תדיר) [אמרינן] דמוקים מילתא אחזקיה ועוד אחורי הדלת דלא ראה כלל מי איכא למימר כגון שיצא דרך אחוריו כו'. אלא תדע דאוקים מילתא וכו' וכי תימא דפתח ליה כוותא לא' לראות נגעו כלומר דאתה יכול לאקשי לי דתדיר ראה ולא אוקים מילתא אחזקתיה. והא תנן אין פותחין אלא תדע דאוקים מלתא אחזקתיה: א"ל רבא דקאמרת יציאה דרך אחוריו וכו' כהן גדול יוכיח דשמה יציאה ומשום הכי אוקים מילתא אחזקתיה. (אלא) [אבל] אי דלא קא חזי ליה לא אוקים מילתא אחזקיה. ודקאמרת אין פותחין לו חלונות לראות וכו' הני מילי היכא דלא איתחזקא שיש בו נגע אבל היכא דאיתחזק שיש בו נגע איתחזק כלומר שיכולין לפתוח לו חלונות ולא מצית מהכא למילף דאוקים מילתא אחזקתיה: תניא דלא כרב אחא בר יעקב מה דאמרינן לזמן כלומר רב אחא בר יעקב לא ס"ל דאוקים מילתא אחזקתיה. ובהא ברייתא (דאינן) [חזינן דאמרינן] דאוקים מילתא אחזקיה דאפי' הכהן הלך לביתו ולשם צוה להסגירו מוסגר [אלמא] דאמרינן אוקים מלתא. ורב אחא בר יעקב דלא סבירא ליה דאוקים מילתא אחזקיה הוא סבר

מ) [גיטין כ: ג.], **נ)** [לקמן יז:], **ג)** סנהדרין צב. נגעים פ"ב מ"ג, **ד)** [יומא נב:], **ה)** נגעים פי"ב מ"ו נדריס נו:, **ו)** [ס"פ יד], **ז)** [דברים יז], **ח)** וכ"ל הגיה כלן ג"כ ע"י חבל ארוך כגון שהיה ביתו סמוך לשם ועיין בנדריס לף נו: וסס פי' רש"י בע"ג, **ט)** [רש"ל מ"ז], **י)** [ועיין תוס' נדה כ: ד"ה התם וכו' כתבו יפוש על זה], **כ)** ר"ל בתוך וכ"ל בס"ר, **ל)** [כדמפורש ביומא נג. וע"ע תוס' יומא נב: ד"ה ילמ],

כגון דקיימי דרא דגברי. האחד עומד במפתן ורואה ומגיד לזה וזה לזה עד הכהן דלא בליר: **מנא הא מילתא.** איידי דאיירי במנא הא מילתא דחזקה נקט נמי הא: **מנגן.** בתמיה: **תשע חנויות.** כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ומגלא בשר בשר בארץ הלך אחר הרוב דהא קמן חזינא דרובא דהיתירא: **וסנהדרין.** דתנן (סנהדרין דף מ.) י״ב מזכין וי״א מחייבין זכאי: **קטן וקטנה.** דפליגי רבנן עליה דר״מ ביבמות (דף פא:) דתנן[1] יבם קטן שבא על יבמה קטנה יגדלו זה עם זה ולא חיישינן שמא תמצא אילונית או הוא סריס ונמצא פוגע באשת אחיו שלא במקום מצוה דבעי להקיים לאחיו שם והאי לאו בר הכי הוא אלא אמרינן זיל בתר רוב קטנים דעלמא דאינם סריסים והיינו רובא דליתיה קמן: **אחיא מריש של עולה.** שאין יכולין לאחזותו ולבדוק בקרום של מוח שמא ניקב והוא אחת מי״ח טרפות[2] משום דכתיב (ויקרא ה) ונתח אותה לנתחיה ולא נתחיה לנתחים שאסור לחתוך נתחיה אחד לשנים וקרבן טרפה פסולה בשמעתא קמייתא דמנחות (דף ה:) שכשהוא אומר למטה [ויקרא ה] מן הבקר שאין ת״ל אלא להוציא את הטרפה: **דפלי ליה.** [3]קורעו וחולהו ולא יבדיל: **פלי.** פרטי״ר בלע״ז: [4]**לייף.** מחובר. תרגום וחברת[5] ותלפף: **גומרתא.** גחלת: **וקלי ליה.** לעצם הגולגולת לבדוק ליה לקרום: **המחתך בגידין.** אע״פ דקשין כעצמות: **מאליה.** המקריב שלמים או חטאת מכשר ואיל קרב אליה עם האימורים. מן הכליות ולמטה לצד הזנב והזנב קרי ליה אליה[6]: **חוט השדרה.** שנפסק טרפה. וכולהו תנהו באלו טריפות (לקמן מב.): **דמפאלי פסק ליה.** שמפיל לאותה סמוך לזנב שאפילו נפסק החוט באותו אליה אין הבהמה נטרפה בו כדאמרינן באלו טריפות (שם מה:) עד היכן חוט השדרה בין הפרשות דהיינו כנגד הירכים שהחוט מתפצל שם לג׳ האחד פורש לצד עצם ימין האליה שקורין הנק״ם בלע״ז והשני לשמאלו והאמצעי הולך כדרכו עד סוף הזנב ומבין הפרשות והלאה לא מתקרי חוט השדרה להטריף בו שכבר[7] הבהמה נסמך על ירכה ולא על חללה ואין צריך לאותו והא נמי מבין הפרשות ולמטה פסיק לה לאליה ובודק כל החוט הנשאר מבין הפרשות ולמעלה עד המוח של ראש שהוא יושב משם: **מקום שהכליות יועלות.** למעלה מן הפרשות הוא. בברכות (דף סא.) אמרינן לב מבין כליות יועצות: **הילא דלייף.** שמחובר מבחוץ לצד הגב ואינו פותח לצד הגב אלא לצד החלל מבקע את השדרה כולה לארכה: **שאמר שהוי.** עריפה עולמית אלמא לא מצינו למיתבר גרמי ולמיבדק אי טרפה היא דניתי אחריתי: **מאי נפקא מינה.** אי טרפה היא הא לאו קרבן הוא ומהערופה[8] לא נפקא אלא שתהא לעולם כעין עריפה שלא יתחנה לאברין אבל טרפות מחייס לא שמעינן מינה: **האמר יוסי ר׳ יצחק.** בקדושין (דף נז.) לענין לאסור בהנאה: **כפרה כתיב בה בקדשים.** כפר לעמך ישראל [דבריס כא] מה קדשים אסורין בהנאה אף היא אסורה בהנאה וה״נ לענין טרפה מהתם תיפוק: **כשהיא שלמה.** שלא יתחנה: **חטאת קרייה רחמנא.** (במדבר יט) למי נדה חטאת היא: ולילמא

דקיימי דרא דגברי. האחד עומד בפתח ורואה ומגיד לזה רוצה לפרש באותו ענין שאף הכהן עצמו היה יכול לידע: **מנא** הא מילתא דאמור רבנן זיל בתר רובא. ומ״ת כיון דלאמרינן זיל בתר חזקה כ״ש בתר רובא דרובא וחזקה רובא עדיף[1] וי״ל דלרב אחא בר יעקב בעי דלא קיס ליה חזקה מקרא ולמאי דמפרש רבינו חיים דהא דרובא עדיף מחזקה לא יש[2]מסברא אלא יליפינן מפרה אדומה דאזלינן בתר רובא אע״ג דאיכא חזקה כנגד הרוב דאוקי גברא אמזיק עליו בחזקת טמא אתי שפיר הכא: **אבל היכא** דלייף לית לן בה. מקשין אמאי לא יליף מכל קרבנות דדמו שבת ולא חיישינן שמא ימצא קרבן טרפה ונמצא שחלל שבת וי״ל דאין יכול להוכיח משם דאיכא למימר דמספק נמי אמר רחמנא דלדחי שבת מצות קרבן כמו שבפיקוח נפש אמרינן בספ״ק דכתובות (דף טו:) דלא הלכו בו אחר הרוב: **דמנח** גומרתא בו׳. ואפילו חל ערב פסח להיות בשבת מלאכה שאי אפשר לעשות מע״ש דומה את השבת: **אתיא** מעגלה ערופה. תימה דלא דחי גבי פרה ועגלה כיון דלייף לית לן בה וי״ל [3]דמשמע דבשעת שריפה ולאחר עריפה תהיה שלימה כמו בשעת שחיטה ועריפה:

הערופה כשהיא שלמה. לקמן בפרקין (כד.) דרשינן נמי מהערופה זאת בעריפה ואין אחרת בעריפה ובסוף פרק כל הבשר (לקמן קיח:) גבי דבר שנעשה מצותו [4]אמר תרי מיעוטי כתיבי ושמו הערופה וי״ל דמהערופה משמע שפיר ההוא מיעוטא דזאת בעריפה ומדסמך העגלה להערופה דרשינן העגלה שלמה: **אתיא** מפרה אדומה. ומ״ת כיון דפרה בת שתי שנים א״כ דילמא היינו משום דאוקמיה אחזקה שאינה טרפה למ״ד [5] טרפה אינה חיה ומיהו כאן י״ל דאיכא חזקה אחרת כנגדה דהעמד טמא על חזקתו אבל לקמן דליף מעדיס זוממים קשה וי״ל דכל חזקה שלא נתברר ולא נודעה אפילו שעה אחת לא אזלינן בתרה ויש ללמוד מתוך כך הלכה למעשה דאם עשה גביעות מכמה בהמות ואח״כ נשחטה האחת ונמצאת טרפה שכולם אסורות דאין לי להעמיד פרה אחזקתה ולומר השתא הוא דנטרפה מיהו בטרפה מחמת שהריאה היא סרוכה דאם היינו בקיאין לבדוק אפשר שהיה לה היתר אין לאסור דהוה ליה ספק ספקא ספק אינה טרפה א] ואם תמצא לומר טרפה אימא דאחר כך נטרפה: **חטאת** קרייה רחמנא. תימה דלא קאי האי טעמא ברישא אין מעמידין (ע״ז כג:) דדייק התם גבי פלוגתא דרבי אליעזר ור׳ יהושע עד כאן לא פליגי אלא בחשש אבל היכא דודאי רבעה פסולה ש״מ דפרה קדשי מזבח היא ומשני דשאני פרה דקרייה רחמנא חטאת אלא מעתה תפסל ביולא דופן אלמה תניא הקדישה ביולא דופן פסולה ור״ש מכשיר פירוש ואי אית להיא דרשה דחטאת מסתמא אקרא לא הוה פליג ר״ש ומסיק אלא שאני פרה הואיל ומוס פוסל בה דבר ערוה ועבודת כוכבים פוסלין בה לכך פסולה ברביעה וביולא דופן כשרה ורבנן דפסלי ביולא דופן משום דסברי דקדשי מזבח היא ומיהו על כרחיך אי אפשר לפרשה כן דבכל דוכתא אמרינן שאני פרה דקדשי בדק הבית היא א״כ הוה אתי כר״ש וגרלה לפרש דהכי פריך אלא מעתה תפסל ביולא דופן ופריך לכולהו טעמי בין נפרש דטעמא דרביעה משום דקדשי מזבח היא בין נפרש משום דחטאת קרייה רחמנא דמסתמא ר״ש לא פליג אדבותיו רבי אליעזר ורבי יהושע ומשני שאני פרה הואיל ומוס פוסל בה ולא גרסינן אלא ובספרים לא היה כתוב אלא שבקונטרס הגיה וכתב ה״ג אלא וטעמא דחטאת קרייה רחמנא לעולם קאי לרבנן דפסלי ביולא דופן ואם תאמר לרבי שמעון דלית

כגון דקיימי דרא דגברי ואמרי אמרי[6] כדקאי קאי מנא הא מילתא דאמור רבנן זיל בתר רובא מנלן דכתיב [1]אחרי רבים להטות בי[6]רובא דאיתא קמן כגון ט׳ חנויות וסנהדרין לא קא מיבעיא לן כי קא מיבעיא לן רובא דליתיה קמן כגון קטן וקטנה מנלן א״ר אלעזר (סימן זמן שבח מכנש) אתיא מרישא של עולה דאמר קרא [2]ונתח אותה לנתחיה אותה לנתחיה [3]אנ[6]ולא נתחיה לנתחים וניחוש שמא ניקב קרום של מוח אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא ממאי דילמא דפלי ליה ובדק ליה ואי משום אותה לנתחיה ולא נתחיה לנתחים ה״מ היכא דחתיך ליה לגמרי אבל היכא דלייף לית לן בה מר בריה דרבינא אמר אתיא משבירת עצם בפסח דאמר רחמנא [3]ועצם לא תשברו בו וניחוש שמא ניקב קרום של מוח אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא ממאי דלמא דמנח גומרתא עליה וקלי ליה ובדיק ליה דתניא [3]ג[6]המחתך בגידים והשורף בעצמות [3]אין בו משום שבירת עצם ר״נ בר יצחק אמר אתיא מאליה דאמר רחמנא [4]חלבו האליה תמימה וליחוש שמא נפסקה חוט השדרה אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא וכי תימא דמתתאי פסיק לה [4]לעומת העצה אמר רחמנא [7]ג[6]מקום שהכליות יועצות ממאי דלמא דפתח לה ובדיק לה ואי משום תמימה הני מילי היכא דחתכה לגמרי אבל היכא דלייף לית לן בה רב ששת בריה דרב אידי אמר אתיא מעגלה ערופה דאמר רחמנא [5]העורפה כשהיא שלמה תיהוי וליחוש דלמא טרפה היא אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא וכי תימא מאי נפקא מינה הא [5]אמרי דבי רבי ינאי [7]כפרה כתיב בה בקדשים רבה בר רב שילא אמר אתיא מפרה אדומה דאמר רחמנא [6]ושחט ושרף מה שחיטתה כשהיא שלמה אף שריפתה כשהיא שלמה וליחוש דילמא טרפה היא אלא לאו משום דאמרינן זיל בתר רובא וכי תימא מאי נפקא מינה רב אחא בר יעקב אמר אתיא משעיר המשתלח דרחמנא אמר [7]ולקח את שני השעירים [8]שיהו שניהם שוים וליחוש דילמא

מסורת הש״ס

א) [בכורות יט: יבמות קיט.], ב) [עי׳ תוס׳ לקמן כז. ד״ה מנין], ג) פסחים כד: [תוספתא פסחים פ״ו ה״ז], ד) [בכורות פא.], ה) קדושין נז. [זבחים ע: מגילה כא. ע״ז כט:], ו) [יבמות קיא:], ז) [לקמן מב.], ח) [שמות כז], ט) [קדושין פ. יבמות קיט: נדה יח:], י) וגי׳ מהר״מ דמשמע דבשעת שריפה ועריפה תהיה כו׳ ומוחק תיבת ולאחר, כ) [לקמן מב.],

גליון הש״ם

גמ׳ ולא נתחיה לנתחים. ע״ל דף כז ע״א תוס׳ ד״ה מנין:

הגהות מהר״ב רנשבורג

א] תד״ה אתיא מפרה אדומה וכו׳ ואם תמצא לומר טרפה. נ״ב עיין בעיגונא דאיתא למהר״א אלפנדארי בספר סדר אליה רבא חוזא דף נ״ח ע״ד מ״ש בזה:

לעזי רש״י

פרטי״ר. לסדוק.
הנק״ש [הנק״א]. ירכיים.

מוסף רש״י

כגון ט׳ חנויות. דתניא וכגמלא הלך אחר הרוב, דכיון דחנויות לפניו הן ואנו רואין שרובן מוכרות בשר שחוטה (יבמות קיט. וכעי״ז בכורות יט:). **וסנהדרין.** י״ב מזכין וי״א מחייבין דקי״ל דזכאי, דהואיל ורוב מזכין וקמן נינהו (יבמות שם וכעי״ז בבכורות שם). **שהכליות יועצות.** את הלב עשה קן, ומנין שהכליות יועצות שנאמר (תהלים טז) אברך את ה׳ אשר יעצני אף לילות יסרוני כליותי (ברכות טא.).

רבינו גרשום

אדהכי דהכן הלך לביתו עמדו לשם דרא דגברי והם ראו דלא בצר כלל ומשום הכי צריך להסגיר ועדיין א׳ אני דלאו אוקים מילתא אחזקה: כגון תשע חנויות וסנהדרין לא קא מיבעיא לי. תשע חנויות כיצד כולן מוכרות בשר שחוטה ואחת מוכרת בשר נבלה ומצא אדם חתיכה של בשר בארץ אמרינן דכל דפריש מרובה פריש וכשרה. סנהדרין כיצד אי שלשים וששה לזכות שלשים וה׳ לחובה אחרי רבים להטות. אלא כי קא מיבעיא כגון קטן וקטנה דאמרינן קטן וקטנה לא חולצין ולא מיבמין קטן שמא ימצא סריס חמה ומאי סריס חמה שאירע לו מחמת חולי כלומר שנפלו לו בני מעים שלו בביצים וזו גרב׳ ומאי קטנה שמא תמצא אילונית שאין לה דדין ואינה ראויה לילד ואינה ראויה ליבום ומדליבום אינה ראויה לחליצה נמי אינה ראויה והשתא קא מיבעיא ליה חולצין או מיבמין אי לא מי אזלינן בתר רובה ורובה אין נמצאין לא סריס חמה ולא אילונית אי לא אזלינן בתר רובה ויכולין לחלוץ וליבם: ונתח אותה לנתחיה. כלומר הראש יפריש מן גופה ולא הראש עצמה לנתחים וליחוש שמא וכו׳ (וגרוע) [ופסול] הוא לעולה אלא תדע דאזלינן בתר רובה דאינו ניקב קרום של מוח: ממאי דלמא דפלי ליה ובדיק ליה. כלומר בקעו לצד אחד אבל היכא דלייף שמחובר היה עדיין מתחת דלא ניתח אותה כולה לנתחים לית לן בה ולא מצית מהכא למילף דדיל בתר רובה: דמנח גומרתא עליה וקלי ליה. כלומר על העצם של ראש מניח גחלת ושורף העצם כנגד קרום של מוח ורואה אם ניקב קרום של מוח ואם לאו ועכשיו אין בו משום שבירת עצם. ועדיין לא מצית למילף מהכא דדיל בתר רובה: וכי תימא דמתתי ופסיק ליה כלומר דפסיק ליה במקום חוט השדרה למטה מן העצה כלפי הראש. לעומת העצה אמר רחמנא וכו׳: אבל היכא דלייף כלומר שמחוברת ג) שצריכה תמימה מצד אחד לית לן בה: אתיא מעגלה ערופה וכו׳. וליחוש שמא טרפה אלא תדע דזיל בתר וכו׳.

ח) גרלה דל״ל שמחוברת מצד אחד דעדיין היא תמימה לית לן בה.

עין משפט נר מצוה

עה א מיי׳ פ״ו מהלכות מעשה קרבנות הלכה יט:
עו ב מיי׳ פ״י מהלכות ק״פ הלכה ה:
עז ג מיי׳ פ״ח מהלכות מעשה קרבנות הלכה יח:
עח ד מיי׳ פ״י מהלכות רוצח הלכה ב:
עט ה מיי׳ פ״ט מהלכות עבודת יום״כ הלכה יד:

תורה אור השלם

1. לא תַהֲיֶה אַחֲרֵי רַבִּים לְרָעֹת וְלֹא תַעֲנֶה עַל רַב לִנְטֹת אַחֲרֵי רַבִּים לְהַטֹּת: שמות כג ב
2. וְהִכִּשִׁיט אֶת הָעֹלָה וְנִתַּח אֹתָהּ לְנִתְחֶיהָ: ויקרא א ו
3. בְּבֵית אֶחָד יֵאָכֵל לֹא תוֹצִיא מִן הַבַּיִת מִן הַבָּשָׂר חוּצָה וְעֶצֶם לֹא תִשְׁבְּרוּ בוֹ: שמות יב מו
4. וְהִקְרִיב מִזֶּבַח הַשְּׁלָמִים אִשֶּׁה לַיְיָ חֶלְבּוֹ הָאַלְיָה תְּמִימָה לְעֻמַּת הֶעָצָה יְסִירֶנָּה וְאֶת הַחֵלֶב הַמְכַסֶּה אֶת הַקֶּרֶב וְאֶת כָּל הַחֵלֶב אֲשֶׁר עַל הַקֶּרֶב: ויקרא ג ט
5. וְכֹל זִקְנֵי הָעִיר הַהִוא הַקְּרֹבִים אֶל הַחָלָל יִרְחֲצוּ אֶת יְדֵיהֶם עַל הָעֶגְלָה הֶעָרוּפָה בַּנָּחַל: דברים כא ו
6. וּנְתַתָּם אֹתָהּ אֶל אֶלְעָזָר הַכֹּהֵן וְהוֹצִיא אֹתָהּ אֶל מִחוּץ לַמַّחֲנֶה וְשָׁחַט אֹתָהּ לְפָנָיו: במדבר יט ג
7. וְלָקַח אֶת שְׁנֵי הַשְּׂעִירִם וְהֶעֱמִיד אֹתָם לִפְנֵי יְיָ פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד: ויקרא טז ז

שיטה מקובצת

א) כגון דקיימי דרא דגברי ואמרי אמרי לא בצר כדקאי קאי: ב) אחרי רבים להטות רובא. נ״ב עי׳ תוס׳ בכורות דף יט ע״ב: ג) וקלי ליה ובדיק ליה דתניא אבל השורף בעצמות והמחתך בגידים אין בו: ד) דפלי ליה מבקעו וחוצהו ולא יבדיל: פלי פנדיר בלע״ז: ה) לייף מחובר תרגום וחברת ותלפיף וגי״ב בקצת ס״ר נמצא דפלי ליה חברו בגט פשוט ההוא גט מקושר דאתא לקמיה דרב סלא חסידא כל יומא הוה פלי ליה לקמיה כך מצאתי בס״י: ו) והזנב קרי ליה אליה תמימה שאין רשאי לבקעה ולחלקה ואפילו לבודקה הס״ד: ז) לא מתקרי חוט השדרה להטריף בו שכבר כלה כחו שכבר הבהמה נסמך גבה על יריכה ולא על חללה: ח) הא לאו קרבן הוא ומהערופה נמי לא נפקא לן אלא שתהא לעולם: ט) האמר דבי ר׳ ינאי בקדושין וכו׳ נ״ב נ״א בקצת ס״ר האמר דבי ר׳ ינאי ילפי׳ מקדשים ליאסר בהנאה: י) וא״ת כיון שלמדנו דאזלינן בתר וכו׳: יא) מחזקה לא ילפינן מסברא: יב) גבי דבר שנעשה מצותו אין מועלין בו אמרינן תרי מיעוטי כתיבי: